

عنوان مقاله:

مطالعه تطبیقی- انتقادی تجرد نفس از دیدگاه تفسیری فخر رازی و علامه طباطبایی

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش های تفسیر تطبیقی، دوره 8، شماره 16 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 29

نویسندگان:

علی اله بداشتی - استاد تمام و عضو هیات علمی گروه آموزشی فلسفه و کلام دانشگاه قم

داود صائمی - عضو هیات علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن

فائزه سادات خردمند - دانشجوی دکتری رشته کلام اسلامی دانشگاه قم و طلبه سطح چهار رشته تفسیر تطبیقی

خلاصه مقاله:

برخی از اندیشه وران، بر این باورند که سکوت فخر رازی در موضوع تجرد نفس، نشان دهنده مادی دانستن آن است؛ درحالی که از اقوال و دیدگاه های وی، به مجرد بودن نفس می توان رسید ولی بیان فخر رازی با دیگر فیلسوفان مانند علامه طباطبایی متفاوت است. لذا نوشتار حاضر، با روش توصیفی- تحلیلی، دیدگاه های این دو مفسر بزرگ جهان اسلام را مقایسه نموده، آراء آن ها را به بوته نقد می- کشاند و نظر مرجح را مطرح می سازد. درباره مساله تجرد نفس، سه نظر اصلی وجود دارد. برخی نفس را مادی دانسته اند. دسته دوم آن را امری مجرد از ماده قرار داده اند و گروه سوم، دو مقام برای نفس قائل شده اند که در مقام فعل، متعلق به ماده و در مقام ذات، مجرد از ماده است. آنچه از میان آثار فخر رازی تحلیل می شود، تجرد نفس هم در ذات و هم در فعل است. در مقابل، علامه طباطبایی بهترین نظریه را عرضه می کند و با آیات قرآن و استدلالات منطقی و عقلی اثبات می نماید که نفس، ذاتا مجرد از ماده است ولی از نظر فعل، محتاج به ماده؛ زیرا اگر در مقام فعل، مجرد از ماده باشد، نمی تواند در این جهان مادی با بدن جسمانی ممزوج شود.

کلمات کلیدی:

تجرد، نفس، روح، تفسیر، فخر رازی، طباطبایی، اشتراک، افتراق

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1777024>

